

EU:n sääntely puhtaan siirtymän näkökulmasta

Sisältö

1. Miksi EU:n sääntely on tärkeää puhtaan siirtymän kannalta?
2. Mitä EU:n sääntely merkitsee puhtaan siirtymän osalta?
3. Miten EU:n sääntely voi vaikuttaa liiketoimintaan?
4. Yhteenveto

Miksi EU:n sääntely on tärkeää puhtaan siirtymän kannalta?

Puhtaan siirtymän keskeinen mahdollistaja

- Ilmastotavoitteet: Nettonollapäästöt 2050 mennessä
- Yritysten ohjaus: Vihreiden ratkaisujen kannuste, fossiiliriippuvuuden vähentäminen
- Sisämarkkinat: Yhdenmukaiset säännöt kestävien tuotteiden kehittämiseksi
- Tasapuolisuus: Estää siirtymän viivästymistä, varmistaa toimijoiden yhdenvertaisuus
- Strateginen ohjaus: Suuntaa EU:n taloutta ja innovaatioita kohti vähähiilisyyttä

Mitä EU:n sääntely merkitsee puhtaan siirtymän osalta?

Direktiivejä, asetuksia, ohjeistuksia ja rahoituskehyksiä, joilla ohjataan yhteiskuntaa kohti vähähiilistä, resurssitehokasta ja kestävää taloutta.

Ydinsisältöä

- **EU:n vihreän kehityksen ohjelma** – kattava strategia koko EU:n siirtymäksi kestävämpään yhteiskuntaan
- **Fit for 55 -paketti** – ilmasto- ja energialainsäädännön kokonaisuus, jolla pyritään 55 % päästövähennykseen vuoteen 2030 mennessä
- **CSRD** – velvoittaa yrityksiä raportoimaan vastuullisuudestaan yhtenäisellä tavalla
- **CSDDD** – vastuullisuusvelvoite koko arvoketjun osalta
- **EU-taksonomia** – määrittelee, mikä on kestävää taloudellista toimintaa
- **Päästökauppa (EU ETS)** – ohjaa hiilidioksidipäästöille hintaa
- **Tuotepohjainen sääntely** – esim. tuotepassi, ekosuunnittelu ja kierrätysvelvoitteet

Miten EU:n sääntely voi vaikuttaa liiketoimintaan?

EU:n sääntely vaikuttaa lähes kaikkiin yrityksiin – suoraan tai välillisesti.

Keskeiset vaikutustavat:

- 1. Velvoitteet ja raportointi**
→ Lainsäädäntö tuo uusia vaatimuksia, kuten raportointivelvollisuudet (esim. CSRD, CSDDD).
- 2. Kilpailuetu ja markkina-asema**
→ Vastuullisesti toimivat yritykset voivat erottua ja menestyä erityisesti B2B- ja julkisissa hankinnoissa.
- 3. Rahoitus ja investointimahdollisuudet**
→ Kestävästi toimivat yritykset saavat helpommin pääomaa (esim. EU-taksonomian mukaiset vihreät lainat).
- 4. Tuotekehitys ja innovaatio**
→ Sääntely ohjaa kehittämään vähähiilisiä, kierrätettäviä ja kestäviä tuotteita.
- 5. Riskienhallinta ja maine**
→ Ennakoimalla sääntelyä yritys voi vähentää lainsäädäntöriskejä ja vahvistaa brändiään.

Yhteenveto: EU:n sääntely puhtaan siirtymän tukena

Ilman sääntelyä	EU:n sääntelyn avulla
Vapaaehtoisuus hajanaista	Yhtenäiset pelisäännöt koko EU:ssa
Vastuullisuus ei aina kannata	Kestävyys voi luoda kilpailuetua
Siirtymä hidasta ja epävarmaa	Sääntely tuo suunnan ja vauhdin
Päästöt jäävät ulkoisiksi kustannuksiksi	Päästöt hinnoitellaan (esim. ETS, CBAM)
Vihreä rahoitus vaikeammin saatavilla	Taksonomia ohjaa rahoitusta kestävästi

Sääntelyn ymmärtäminen on nyt osa liiketoimintaosaamista. Ne, jotka hallitsevat kokonaisuuden, eivät vain täytä velvoitteita, vaan voivat menestyä siirtymässä ja vaikuttaa tulevaisuuden markkinoihin.

Lue lisää / lähteet

EU:n vihreän kehityksen ohjelma (European Green Deal)

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

Fit for 55 -lainsäädäntöpaketti

<https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/fit-for-55/>

EU:n ilmastopolitiikka

<https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/climate-change/>

CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en

EU-taksonomia

https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

EU:n päästökauppa (EU ETS)

https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets_en

Kansallinen sääntely ja puhdas siirtymä – Suomen rooli ja vaikutukset yrityksille

Miksi kansallinen sääntely on tärkeää puhtaan siirtymän kannalta?

Vaikka EU asettaa yleiset ilmastotavoitteet ja sääntelykehykset, kansallinen sääntely määrittää, miten ne pannaan täytäntöön Suomessa. Se on tärkeää, koska se:

- Varmistaa, että EU:n linjaukset ja ilmastopöytäkirjat toteutuvat tehokkaasti kansallisella tasolla.
- Mahdollistaa sääntelyn sovittamisen Suomen erityisolosuhteisiin, kuten ilmastoon, energiantuotantorakenteeseen ja teollisuusrakenteeseen.
- Antaa selkeät ja ennakoitavat puitteet yritysten toiminnalle, investoinneille ja innovaatioille.
- Tukee puhtaan siirtymän toteutumista myös alueellisella ja kunnallisella tasolla (esim. kaavoitus, liikenne, hankinnat).

Mitä kansallinen sääntely tarkoittaa puhtaan siirtymän kontekstissa?

Kansallinen sääntely tarkoittaa **Suomen valtion, ministeriöiden ja viranomaisten antamia lakeja, asetuksia, ohjelmia ja strategioita**, joilla ohjataan siirtymää kohti vähähiillistä ja kestävästä yhteiskuntaa.

Ydinsisältöä Suomessa:

1. Suomen Ilmastolaki (2022, uudistettu)
2. Valtioneuvoston ilmasto- ja energiastrategiat
3. Päästökaupan kansallinen soveltaminen (EU ETS + kansallinen ohjaus)
4. Kiertotalouden strategia ja jätesääntely
5. Ympäristönsuojelulaki ja lupaprosessit
6. Hiiliverotus ja verokannustimet
7. Hankintalaki ja julkiset vihreät hankinnat

Miten kansallinen sääntely vaikuttaa liiketoimintaan?

1. Sitovat ilmastotavoitteet luovat ennustettavuutta
2. Lupaprosessit ja sääntely ohjaavat investointeja
3. Jättesääntely ja tuottajavastuu muuttavat arvoketjuja
4. Verotus ja taloudelliset ohjauskeinot
5. Kestävyys korostuu julkisissa hankinnoissa
6. Mahdollisuus innovaatioihin ja uuteen liiketoimintaan

Yhteenveto: Kansallinen sääntely puhtaan siirtymän tukena Suomessa

Sääntelyn osa-alue	Vaikutus yritystoimintaan
Ilmastolaki	Asettaa suunnan ja sitovat päästövähennystavoitteet
Ympäristölainsäädäntö	Määrittää hankkeiden reunaehdot ja lupakäytännöt
Verotus ja tuet	Vaikuttavat energiaratkaisujen ja investointien kannattavuuteen
Jätesääntely ja tuottajavastuu	Ohjaavat kiertotalouden käytäntöihin
Julkiset hankinnat	Luo markkinoita kestäville ratkaisuille
Strategiat ja ohjelmat	Tarjoavat suuntaa, rahoitusvälineitä ja ohjausta eri toimialoille

Yritys, joka seuraa ja ymmärtää kansallista sääntelyä, voi ennakoida muutoksia, hyödyntää uusia rahoituskanavia ja rakentaa kilpailuetua puhtaan siirtymän markkinoilla.

Mikromoduuli 1

Puhtaan siirtymän sääntely teollisuudessa ja valmistuksessa

Sisältö

- Johdanto: teollisuuden rooli ja sääntelyn tavoitteet
- Hiilirajamekanismi (CBAM)
- EU:n päästökaupan laajeneminen
- Kiertotaloussääntelyn vaikutukset
- Investointien tukeminen
- Vähähiilisen teollisuuden kehitysohjelmat
- Muita keskeisiä sääntelykokonaisuuksia
- Hyödyt ja liiketoimintamahdollisuudet
- Yhteenvetotaulukot

Johdanto

- Teollisuus ja valmistus ovat keskeisiä puhtaan siirtymän sektoreita
- Energiaintensiivinen tuotanto vastaa merkittävästä osasta EU:n päästöistä
- Sääntely kiristyy ja monipuolistuu: hiilirajamekanismi, kiertotaloussääntely, investointituen ehdot
- Tavoitteena: kilpailukykyinen, vähähiilinen ja resurssitehokas eurooppalainen teollisuus

Hiilirajamekanismi (CBAM)

- CBAM = EU:n ulkopuolelta tuoduille tuotteille maksettava "hiilitulli"
- Koskee aluksi: teräs, sementti, alumiini, lannoitteet, vety ja sähkö
- Tavoitteena tasapuolistaa kilpailua ja estää hiilivuotoa
- Voimaantulo: raportointivaihe käynnissä (2023–2025), maksullinen vaihe alkaa 2026

EU:n päästökaupan laajeneminen

- EU ETS laajenee entisestään: päästöoikeuksien määrä vähenee, hinta nousee
- Päästöhyvityksiä lasketaan asteittain alas, erityisesti CBAM-sektoreilla
- Vaikutus: fossiilisia käyttävän tuotannon kustannukset nousevat
- Ohjaa investointeja puhtaaseen teknologiaan ja energiatehokkuuteen

Kiertotaloussääntelyn vaikutukset

- EU:n kiertotalousstrategia korostaa kestäviä tuotteita ja resurssitehokkuutta
- Keskeisiä elementtejä: tuotesuunnittelun minimivaatimukset, digitaaliset tuotepassit, jätehierarkian noudattaminen
- Vaikutus teollisuuteen: suunnittelun ja materiaalivalintojen uudelleenarviointi, vastuuketjut
- Uudet markkinat: uusiotuotteet, kierrätysmateriaalien jalostus

Investointien tukeminen

- EU:n ja Suomen ohjelmat tukevat vihreää teollista murrosta
- EU-tasolla: Net Zero Industry Act, Innovation Fund, CBAM-palautemekanismit
- Suomessa: valtionavustukset >30 M€ investoinneille, verokannustimet
- Mahdollisuus kiihdyttää investointeja, jotka muutoin olisivat riskialttiita

Vähähiilisen teollisuuden kehitysohjelmat

- EU:n Clean Industrial Deal julkaistu helmikuussa 2025
- Tavoitteet: puhtaan teknologian tuotannon kasvattaminen ja reilun siirtymän tuki
- EU:n teollisuuden päästövähennysten rahoitusväline: rahoitusta yli 100 mrd € investointeihin
- Ohjaa kehitystä teknologiaintensiivisiin, energia- ja resurssitehokkaisiin ratkaisuihin

Muita keskeisiä sääntelykokonaisuuksia

- Teollisuuspäästädirektiivin uudistus (IED 2.0):
 - laajentaa lupa- ja päästövaatimuksia useille uusille toimialoille (esim. suuret maatilat, kaivostoiminta). Tiukemmat raja-arvot vaativat investointeja teknologian ja prosessien tehostamiseen. Astuu voimaan asteittain, suurimpien tilojen osalta 2030.
- EU:n akkuasetus: voimaan 2023.
 - Asettaa elinkaarivaatimuksia, hiilijalanjäljen laskentaa ja kierrätysvelvoitteita. Digitaalinen akkupassi tuo läpinäkyvyyttä. Vaikutukset erityisesti akkuteollisuuteen ja laitevalmistajiin.
- EU:n kemikaalistrategia ja PFAS-sääntely:
 - tiukentaa vaarallisten aineiden käyttöä, erityisesti ns. ikuiset kemikaalit. PFAS-kielto odotettavissa vuoteen 2030 mennessä. Vaikutukset tuotesuunnitteluun, reseptiikkaan ja korvaaviin aineisiin teollisuudessa.

Hyödyt ja liiketoimintamahdollisuudet

- Sääntely luo ennakoitavan investointiympäristön
- Markkinat laajenevat uusiomateriaaleille, kestäville tuotteille ja puhtaalle energialle
- ESG-raportointivaatimukset ajavat vastuullisuuden läpinäkyvyyttä
- Erottautumismahdollisuus vientimarkkinoilla vastuullisuudella

Yhteenvetotaulukko (1/2)

Säätelytoimi	Miten vaikuttaa	Hyödyt	Kohteet	Aikataulu	Lähde
CBAM (hiilitulli)	Nostaa tuontituotteiden hiilikustannuksia, ohjaa päästövähennyksiin	Tasapuolistaa kilpailua, kannustaa vähäpäästöiseen tuotantoon	Teräs, sementti, alumiini, lannoitteet, vety, sähkö	Raportointi 2023–2025, maksuvelvollisuus 2026	European Commission - CBAM: https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en?prefLang=fi
EU ETS (päästökauppa)	Päästöoikeuksien hinta nousee, ilmaiset oikeudet vähenevät	Kannustaa energiatehokkuuteen ja puhtaisiin teknologioihin	Energiaintensiivinen teollisuus	Voimassa, kiristyy vuosittain	europa.eu – ETS: https://climate.ec.europa.eu/eu-acting-system-eu-ets_en
Kiertotalous-säätely	Lisää vaatimuksia tuotesuunnitteluun ja materiaalien kierrätykseen	Synnyttää kiertotalousmarkkinoita, vähentää jätettä	Kaikki valmistava teollisuus	Toimeenpano etenee 2025–2028	consilium.europa.eu – Circular Economy: https://climate.ec.europa.eu/eu-acting-system-eu-ets_en
Investointituet (EU ja Suomi)	Tarjoaa rahoitusta suurille vihreille investoinneille	Mahdollistaa riskialttiiden investointien toteutuksen	Teollisuusyritykset, erityisesti energiantensiiviset	Useita käynnissä olevia hakuja 2024–2026	tem.fi – vihreän siirtymän investoinnit: https://tem.fi/kestavan-kasvun-ohjelman-yritysrahoitushaut

Yhteenvedotaulukko (2/2)

Säätelytoimi	Miten vaikuttaa	Hyödyt	Kohteet	Aikataulu	Lähde
IED 2.0	Tiukemmat ympäristölupa- ja päästövaatimukset	Parantaa ympäristösuorituskykyä, ohjaa teknologiaan	Laajasti teollisuus, uudet alat kuten kaivokset ja suuret maatilat	Asteittain, osa vaatimuksista 2030 alkaen	Consilium.europa.eu – Industrial Emissions Directive: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/04/12/industrial-emissions-council-signs-off-on-updated-rules-to-better-protect-the-environment/?utm_source=chatgpt.com
Akkuasetus	Elinkaarivaatimukset, kierrätyspakot, akkupassi	Parantaa läpinäkyvyyttä ja resurssitehokkuutta	Akkuvalmistus, elektroniikkateollisuus	Voimassa 2023 → asteittain tiukentuu 2027–2031	Valtioneuvosto.fi – EU:n akkuasetus: https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/eu-n-akkuasetus-astuu-tanaan-voimaan-pitkalla-aikavaliilla-isoja-muutoksia-akkualalle
PFAS- ja kemikaali-strategia	Kieltää pysyviä haitta-aineita, muuttaa tuotereseptiikkaa	Turvallisemmat tuotteet, vähentää ympäristöriskejä	Kemianteollisuus, valmistus	Rajoituksia asteittain, laajennus odotettavissa 2030 mennessä	Eea.europa.eu – Chemicals Strategy: https://environment.ec.europa.eu/strategy/chemicals-strategy_en

Mikromoduuli 2

Maa- ja metsätalous

Sisältö:

- Luonnon ennallistamisasetus
- EU:n metsäkatsoasetus
- Muita ajankohtaisia säädöksiä

Luonnon ennallistamiset

Luonnon ennallistamisasetus

- EU hyväksyi 2024 luonnon ennallistamisasetuksen osana biodiversiteettistrategiaa. Jäsenmaille asetetaan velvoitteita palauttaa heikentyneitä ekosysteemejä: noin kolmasosa huonossa tilassa olevista luontotyypeistä on ennallistettava hyvään tilaan vuoteen 2030 mennessä.
- Käytännössä Suomessa tämä merkitsee esimerkiksi soiden ennallistamis- ja metsien rakenteen monipuolistamistoimia moninkertaisesti nykyistä enemmän. Myös maatalousympäristöissä (pellot, niityt) on palautettava luonnon monimuotoisuutta, esim. lisäämällä kosteikkoja ja pientareita.
- Yrityksille ja maanomistajille tämä tuo uusia velvoitteita ja mahdollisesti rajoituksia maa-alueiden käytölle, mutta myös hankerahoitusta ennallistamistöihin on tulossa EU:lta ja valtiolta.

Luonnon ennallistamisasetus: Hyödyt

- Ekosysteemien palauttaminen lisää luonnon monimuotoisuutta, mikä turvaa pitkällä aikavälillä mm. pölytyspalvelut maataloudelle ja parantaa metsien terveyttä.
- Ennallistaminen voi lisätä hiilinieluja (soiden vesitys vähentää turvepellon päästöjä ja metsien hiilensidonta paranee), mikä tukee ilmastotavoitteita.
- Yrityksille ennallistamishankkeet voivat tuoda uusia tulovirtoja (esim. ekosysteemipalvelumarkkinat, hiilikrediitit). Lisäksi virkistysarvot kasvavat, mikä hyödyttää maaseutumatkailua.

Luonnon ennallistamisasetus: Kohteet

- 1) **Maanomistajat** (metsänomistajat, maanviljelijät) – heidän mailleen voidaan kohdentaa ennallistamistoimia; tarvitaan yhteistyötä ja korvausmekanismeja.
- 2) **Metsäsektori** (metsäyhtiöt) – hakkuukäytäntöihin voi tulla rajoituksia tietyillä alueilla, toisaalta ennallistaminen työllistää ja voi parantaa metsien resilienssiä (tuhonkestävyys).
- 3) **Maataloussektori** – kosteikkojen perustaminen ja peltoluonnon monimuotoisuusvaatimukset voivat muuttaa viljelykäytäntöjä.
- 4) **Ympäristökonsultit ja urakoitsijat** – ennallistamistöiden toteutus on uusi työkenttä.
- 5) **Viranomaiset** – laativat ennallistamissuunnitelmat (Suomella kaksi vuotta aikaa laatia suunnitelma).

Luonnon ennallistamisasetus: Aikataulu

- Asetus hyväksytty 2024
- Jäsenmaiden on laadittava kansalliset ennallistamissuunnitelmat kahden vuoden kuluessa (2024–2025).
 - Kansallista ennallistamissuunnitelmaa valmistellaan parhaillaan ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön johdolla. Aikaa valmisteluun on 2026 elokuuhun saakka.

EU:n metsäkatoasetus

EU:n metsäkatoasetus

- Vuonna 2023 EU sääti asetuksen, joka kieltää tuomasta markkinoille tuotteita, joiden tuottaminen on aiheuttanut metsäkatoa tai metsän tilan heikkenemistä. Soveltaminen Suomessa alkaa pääosin 2025 loppupuolella
 - Metsäkato tässä kontekstissa=Metsän raivaamista maatalouskäyttöön
 - Metsän tilan heikkeneminen=Metsien tilan rakenteellinen muutos esim. ikimetsien muuttaminen plantaaseiksi tai viljellyksi metsäksi.
- Tämä koskee mm. naudanlihaa, soijaa, kahvia, kaakaota, palmuöljyä sekä puuta ja puutuotteita.
- Yritysten, jotka tuovat tai myyvät näitä tuotteita, on esitettävä due diligence -järjestelmä varmistaakseen, ettei raaka-aineen tuotantoalueella ole hävitetty metsää 31.12.2020 jälkeen.
- Yritysten on kyettävä jäljittämään raaka-aineidensa alkuperä tarkasti.

EU:n metsäkatoasetus: Hyödyt

- Vähentää globaalia metsäkatoa ja siihen liittyviä ilmasto- ja luontohaittoja.
- Kuluttajat EU:ssa voivat luottaa, että ostetut tuotteet (kuten suklaa, kahvi, huonekalut) eivät ole tuhonneet sademetsiä – tämä parantaa tuotteiden brändiarvoa vastuullisuudesta.
- Kotimaisille tuottajille (esim. suomalaiselle puulle) voi syntyä kilpailuetua, kun tiukkojen standardien ulkopuoliset toimittajat karsiutuvat markkinoilta.
- Asetus myös yhdenmukaistaa toimintaympäristöä: kaikki EU-alueen yritykset noudattavat samoja due diligence -vaateita, joten vastuulliset toimijat eivät joudu kilpailuhaittaan.

EU:n metsäkatoasetus: Kohteet

- 1) **Kahvi-, kaakao-, öljypalmu-, kumituotteita, lihaa tai rehua tuovat yritykset** (elintarvike- ja rehuteollisuus, kaupan ketjut) – heidän on toteutettava tarkat jäljitettävyy- ja seurantajärjestelmät toimitusketjuissaan.
- 2) **Metsäteollisuusyritykset**, jotka käyttävät tuontipuuta (esim. trooppista puuta huonekaluissa) – joutuvat varmistamaan raaka-aineen laillisuuden ja metsäkadottomuuden entistä tiukemmin.
- 3) **Sertifiointipalvelut ja auditointiyritykset** – tarve niiden työlle kasvaa (todentamaan tuotteiden alkuperä).

Muita ajankohtaisia säädöksiä

Muita säädöksiä: Metsäsektori

EU:n hiilinielutavoite (LULUCF-asetus)

- Vaikuttaa suoraan metsänhakuutasojen suunnitteluun – voi rajoittaa puun saatavuutta.
- Lisää painetta metsien kasvun tehostamiseen ja nielujen säilyttämiseen.
- Riskinä: jos nielut eivät riitä, kansallisia toimia kiristetään → vaikutus raaka-aineen saatavuuteen ja liiketoimintaan.

Muita säädöksiä: Maatalous

1. Suomen ilmastolaki

- Vaikuttaa koko ruokaketjun päästöraportointiin ja hiilijalanjäljen vähentämiseen.
- Yhtiöiden on oltava mukana kansallisissa päästövähennyspoluissa → erityisesti Valion kaltaiset suuret brändit altistuvat maine- ja vastuullisuuspaineille.

2. Maaperän seurantalaki (EU Soil Monitoring Law – ehdotus)

- Tavoitteena parantaa maaperän terveyttä ja pysäyttää maaperän köyhtyminen EU:ssa
- Vaikuttaa erityisesti peltojen hoitoon, viljelykiertoon ja ravinteiden hallintaan.
- Maatalousyhtiöille lisää paineita tukea viljelijöitä siirtymässä kestävämpiin käytäntöihin, kun jäsenvaltioille tulee velvoite seurata ja raportoida maaperän kuntoa.

Muita säädöksiä: Maatalous

3. Kestävä maatalous / CAP

- CAP-uudistus muuttaa viljelijöiden tukiehtoja → vaikuttaa koko ruokaketjuun..

4. Turvemaiden viljely & maaperästrategia

- Monet suomalaiset naudanliha- ja maitotilat sijaitsevat turvemaidella → paineet vähentää näiden viljelyä vaikuttavat koko ketjuun.
- Kosteikkoviljelyn ja hiiliviljelyn tukeminen voi tarjota uusia liiketoimintamahdollisuuksia, mutta vaatii muutoksia tuotantorakenteessa.

Lue lisää:

Luonnon ennallistamisasetus:

- <https://ym.fi/ennallistamisasetus>
- <https://www.mtk.fi/-/eu-n-ennallistamisasetus>

Metsäkatoasetus

- <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/metsakatoasetus-eudr/>
- <https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/metsakatoasetuksen-tulkinta-tarkentunut-navettainvestoinnit-ja-luonnon-monimuotoisuutta-edistavat-toimenpiteet-voivat-jatkua>

LULUCF

- <https://mmm.fi/lulucf>

Suomen ilmastolaki

- <https://ym.fi/kysymyksiä-ja-vastauksia-uudesta-ilmastolaista>

Maaperän seurantalaki

- <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/06/17/soil-monitoring-law-eu-on-the-pathway-to-healthy-soils-by-2050/>

CAP-uudistus

- https://agriculture.ec.europa.eu/media/news/estimating-climate-change-mitigation-potential-cap-strategic-plans-2024-11-22_en

Mikromoduuli 3

Rakentaminen ja kiinteistöt

Sisältösivu

- Energiatehokkuusdirektiivi
- Suomen rakentamislaki
- Muita alaan vaikuttavia säädöksiä

Energiatähokkuusdirektiivi

Energiatehokkuusdirektiivi

Uudistettu EPBD asettaa tiukempia vaatimuksia rakennusten energiatehokkuudelle ja uusiutuvan energian käytölle.

EU Jäsenmaiden on päivitettävä rakennusmääräykset

- Uudet rakennukset on rakennettava lähes nollaenergiatasoon ja vuodesta 2028 alkaen kaikista uusista rakennuksista tulee olla päästöttömiä (julkisissa rakennuksissa jo 2026 alkaen)
- Lisäksi direktiivissä vaaditaan lisäämään uusiutuvan energian käyttöä: esitettynä on mm. aurinkopaneelien asentamisvelvoite tietyn kokoisiin rakennuksiin ja latausvalmiudet sähköautoille pysäköintialueilla.
- Myös olemassa olevien rakennusten energiatehokkuutta on parannettava – jäsenmaat asettavat minimiluokkavaatimuksia (esim. huonojen rakennusten energialuokan nosto tiettyyn tasoon vuoteen 2030 mennessä).

EPBD - Hyödyt

- Rakennusten energialaskut pienenevät pitkällä aikavälillä paremmalla energiatehokkuudella.
- Vähentää rakennusten käyttökustannuksia ja parantaa sisäilman laatua.
- Luo uusia markkinoita energiatehokkuusremonteille, eristysmateriaaleille, aurinkosähköjärjestelmille ja älykkäille taloteknisille ratkaisuille.
- EU-tason yhtenäiset vaatimukset nostavat rakennuskannan laatua ja edistävät ilmastotavoitteita.

EPBD - Kohteet

- Rakennusliikkeet ja kiinteistökehittäjät – on suunniteltava rakennukset uuden vaatimustason mukaan (lämmöneristys, talotekniikka, uusiutuva energia integroituna).
- Kiinteistönomistajat – vanhojen rakennusten omistajat joutuvat investoimaan energiaremontteihin arvoriskin välttämiseksi.
- Rakennustuote- ja eristeteollisuus, aurinkoenergia- ja LVI-alan yritykset – kysyntä kasvaa.
- Viranomaiset (rakennusvalvonta) – valvovat uusia standardeja.

EPBD - Aikataulu

- EPBD-uudistus hyväksyttiin EU:ssa keväällä 2024
- Jäsenmailla on 2 vuotta aikaa toimeenpanna se kansallisessa lainsäädännössä eli **Suomessa viimeistään toukokuussa 2026.**
- Uusien rakennusten nolla- tai vähäpäästövaatimukset alkavat asteittain 2025–2030 (riippuen rakennustyypistä, lopulliset tavoitteet vahvistetaan kansallisesti).

Suomen Rakentamislaki

Rakentamislaki

Uusi rakentamislaki (voimaan 1.1.2025) sujuvoittaa lupamenettelyjä ja ottaa käyttöön rakennusten hiilijalanjäljen ohjauksen.

- Uusi rakentamislaki velvoittaa laatimaan sekä ilmastaselvityksen että koneluettavan materiaaliluettelon kaikille pientaloja suuremmille rakennuksille. Tämä tarkoittaa, että rakennustuotteista on pystyttävä ilmoittamaan niiden materiaalikoostumus, alkuperä sekä laskettu hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki.
- RT-tuotetiedon kansallinen tietopalvelu ja RTS-ilmastaseloste tarjoavat välineet näiden tietojen tuottamiseen ja jakamiseen rakennusalan toimijoiden kesken.

Laki myös edistää rakentamisen kiertotaloutta – purkamisessa materiaalit on hyödynnettävä paremmin, ja rakennusosien uudelleenkäyttöä helpotetaan. Yritysten on omaksuttava vähähiilisiä suunnitteluratkaisuja (puun käyttö, vähäpäästöinen betoni, kierrätysmateriaalit).

Rakentamislaki - Hyödyt

- Vähentää rakentamisen aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä ja jätemääriä.
- Tukee innovaatioita ekologisissa rakennusmateriaaleissa ja -suunnittelussa, mikä voi luoda kilpailuetua suomalaisille yrityksille.
- Pidemmällä aikavälillä parantaa rakennusten arvon säilymistä (ostajat ja vuokralaiset arvostavat vähähiilisyyttä).
- Kiertotalouden edistäminen alentaa jätehuoltokustannuksia ja säästää neitseellisiä raaka-aineita.

Rakentamislaki - Kohteet

- Rakennuttajat ja suunnittelijat – on otettava huomioon hiilijalanjälki jo hankkeen alussa ja optimoitava ratkaisut (esim. materiaalivalinnat).
- Rakennusmateriaaliteollisuus – paine tuottaa vähähiilisiä tuotteita (kuten vähäpäästöistä sementtiä, kierrätysmateriaaleja).
- Konsultit ja laskentapalvelut – hiilijalanjälkilaskennan tarve kasvaa.
- Lupaviranomaiset – uudet arviointitehtävät hiililaskelmien tarkistamisessa.

Rakentamislaki - aikataulu

- Rakentamislaki voimaan 1.1.2025.
- Hiilijalanjäljen laskentavelvoite alkaa 1.1.2026 lupahakemuksissa.
- Laki on voimassa ja kehittyy jatkuvasti: 2025–2030 aikana vaatimukset todennäköisesti tiukkenevat asteittain.

Lähteet:

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi:

- **Ympäristöministeriö:** <https://ym.fi/rakennusten-energiatehokkuusdirektiivin-uudistus>
- **Elinkeinoelämän keskusliitto:**
[https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/rakennusten-energiatehokkuutta-parannetaan-suomen-tark-
eaa-hyodyntaa-eu-direktiivin-liikkumavara/](https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/rakennusten-energiatehokkuutta-parannetaan-suomen-tark-
eaa-hyodyntaa-eu-direktiivin-liikkumavara/)
- **Euroopan Unioni:**
<https://eur-lex.europa.eu/Fl/legal-content/summary/energy-efficiency-from-2025.html?fromSummary=18>

Suomen rakentamislaki:

- **Ympäristöministeriö:** <https://ym.fi/rakentamislaki>
- **Rakennustieto.fi:** <https://www.rakennustieto.fi/rakentamislaki>

Mikromoduuli 4

Puhtaan siirtymän sääntely energia-alalla

Sisältö

1. Johdanto: Miksi energia-ala on ratkaiseva puhtaan siirtymän kannalta?
2. EU:n sääntelykehys:
 - Päästökauppa (EU ETS & ETS2)
 - Uusiutuvan energian direktiivi (RED III)
 - Energiatehokkuusdirektiivi (EED)
3. Kansallinen sääntely ja tukitoimet
4. Hyödyt ja liiketoimintamahdollisuudet
5. Vaikutukset eri toimijoille
6. Tulevaisuuden näkymät

Johdanto

- Energia-ala on keskeinen puhtaan siirtymän ajuri: n. 75 % EU:n kasvihuonekaasupäästöistä liittyy energian tuotantoon ja kulutukseen
- EU:n ja Suomen sääntely käsittää energian tuotannon, siirron, jakelun ja kulutuksen
- Tavoitteena: hiilineutraali energiajärjestelmä vuoteen 2050 mennessä (EU Green Deal)
- Vaikutukset ulottuvat energiayhtiöihin, teollisuuteen, rakennuksiin, liikenteeseen ja kuluttajiin

Päästökauppa (EU ETS & ETS2)

- Keskeisin markkinaehtoinen ohjauskeino
- Tiukentuvat päästörajat: päästöoikeuksien määrä vähenee 62 % vuoteen 2030 mennessä (vrt. 2005)
- Laajennus: meriliikenne mukaan 2024, rakennusten ja liikenteen polttoaineet (ETS2) 2027 alkaen
- Vaikutukset: hiilen hinnan nousu ohjaa investointeja pois fossiilisista polttoaineista

Uusiutuvan energian direktiivi (RED III)

- Uusiutuvan energian tavoite: EU-tasolla 42,5 % vuonna 2030, Suomelta ~60 %
- Uudet kriteerit bioenergialle: rajoituksia energiapuun käytölle, ohjausta korkeampaan jalostusasteeseen
- Velvoitteita eri sektoreille: liikenne, lämmitys, teollisuus
- Nopeutettu lupamenettely uusiutuvan energian hankkeille

Energiatehokkuusdirektiivi (EED)

- Sitova tavoite: 11,7 % lisäleikkaus energian loppukulutukseen vuoteen 2030 mennessä
- Julkisen sektorin velvoite: 3 % rakennuskannan remontointi vuosittain
- Uusi velvoite datakeskuksille: hukkalämmön hyödyntäminen
- Kannustaa energiansäästöinvestointeihin, uuteen teknologiaan ja uusiin palveluihin

Sähkömarkkinauudistus

(Electricity Market Design)

- Uudistus modernisoi EU:n sähkömarkkinoita tukemaan puhtaan siirtymän investointeja.
- Tavoitteena vakaammat hinnat, parempi kuluttajansuoja ja mahdollistetaan pitkäaikaiset sähkösopimukset (kuten CfD ja PPA).
- Uusi markkinamalli kannustaa investointeihin uusiutuvaan energiaan ja energiavarastoihin.
- Kuluttajille oikeus kiinteähintaiseen sopimukseen ja energian jakamiseen.

REPowerEU-ohjelma

- EU:n vastatoimi Venäjä-riippuvuuden vähentämiseksi.
- Kolme päätavoitetta: energiansäästö, tuotannon monipuolistaminen, uusiutuvan energian investoinnit.
- Sisältää tukia, nopeutettuja lupaprosesseja ja uusia tavoitteita mm. aurinkoenergialle.
- Rahoitus: RRF-instrumentin kautta on kanavoitu yli 200 mrd € lisäresursseja siirtymän tueksi.

TEN-E-asetus ja vetyinfrastrukturi

- TEN-E-asetus ohjaa rajat ylittävien energiahankkeiden rahoitusta ja lupaprosesseja.
- Uudistuksessa painopiste puhtaissa verkoissa: offshore-verkot, vetyverkot, energian varastointi.
- "Projects of Common Interest (PCI)": EU:n tukemia strategisia hankeaihoita.
- Tavoitteena sisämarkkinoiden vahvistaminen ja uusiutuvan energian siirtokyvyn parantaminen.

Kaasumarkkinasääntelyn uudistus & vety

- EU:n kaasumarkkinalainsäädäntö hyväksyttiin keväällä 2024
- Direktiivi ja asetus luovat säännöt uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoille
- Asetusta sovelletaan jo, ja jäsenvaltioiden on saatettava direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä vuoteen 2026 mennessä

Kansallinen sääntely ja tukitoimet

- Kivihiilen energiakäytön kieltö Suomessa 1.5.2029 alkaen
- Tavoitteena luopua fossiilisesta öljylämmityksestä 2030 mennessä
- Tukiohjelmat: energiatehokkuusremontit, öljylämmityksen vaihto, lämpöpumput
- Kansallinen ilmasto- ja energiasstrategia ohjaa energiapolitiikan toimeenpanoa

Hyödyt ja liiketoimintamahdollisuudet

- Vakaampi ja ennakoitavampi toimintaympäristö puhtaan energian investoinneille
- Uusia markkinoita: vety, biokaasu, varastointi, verkkoäly, energian jakaminen
- Sähkösovimusinnovaatiot: PPA:t, CfD:t
- Kansalliset ja EU-tuet, mm. REPowerEU-rahasto
- Energiaomavaraisuuden nousu → geopolittinen ja taloudellinen vakauttaja

Keneen sääntely vaikuttaa?

- Energiayhtiöt
 - tuotanto, jakelu, hinnoittelu, investointisuunnittelu
- Teollisuus ja kiinteistöt
 - energian käyttö, energiatehokkuusvaatimukset, päästökustannukset
- Kunnat ja valtio
 - julkisten rakennusten energiaratkaisut, energiatehokkuusremontit, hankintavaatimukset
- Kuluttajat
 - lämmitysratkaisut, sähkösopimukset, energiankulutus, siirtymäkustannukset

Yhteenveto ja tulevaisuuden näkymät

- EU:n sääntelykehys laajenee ja yhtenäistyy 2030-tavoitteiden saavuttamiseksi
- Vahvempi rooli kuluttajilla ja paikallisilla toimijoilla (energiayhteisöt)
- Sähkömarkkinoiden ja kaasu-/vetymarkkinoiden integraatio etenee
- Tarve investoida joustavaan infrastruktuuriin (verkot, varastot, hybridijärjestelmät)
- Yrityksille mahdollisuus nousta murroksen voittajiksi, kun strategiat, osaaminen ja kumppanuudet linjataan uuden sääntelykehyyksen mukaisiksi

Voimaantulo: EU-tason sääntely

Sääntelytoimi	Voimaantulo / Soveltaminen	Lähde
EU:n päästökauppajärjestelmä (EU ETS) – Revisiopaketit	Meriliikenteen sisällyttäminen: 1.1.2024 Rakennusten ja tieliikenteen polttoaineet (ETS2): 1.1.2027	EU ETS -tietosivu: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/carbon-markets/eu-emissions-trading-system-eu-ets_en
Uusiutuvan energian direktiivi (RED III)	Direktiivi tuli voimaan 20.11.2023. Jäsenvaltioiden kansallinen täytäntöönpano: viimeistään 21.5.2025	RED III -direktiivi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023L2413
Energiatehokkuusdirektiivi (EED, 2023/1791)	Direktiivi tuli voimaan 10.10.2023. Jäsenvaltioiden kansallinen täytäntöönpano: viimeistään 11.10.2025	EED -direktiivi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023L1791
Sähkömarkkinauudistus	Komission ehdotus 2023, hyväksyminen 2024 → kansallinen toimeenpano alkamassa	Electricity Market Design: https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/electricity-market-design_en
REPowerEU	2022 → osana RRF-suunnitelmia jäsenmaissa	REPowerEU: https://commission.europa.eu/topics/energy/repowereu_en
TEN-E-asetus (uudistettu)	Voimassa 2022 alkaen	TEN-E: https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/trans-european-networks-energy_en
Kaasumarkkinasääntely & vetypaketti	Hyväksytty toukokuussa 2024, asetusta sovelletaan ja direktiivin toimeenpano käynnissä	Hydrogen & Gas Markets Package: https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/hydrogen-and-decarbonised-gas-market_en

Voimaantulo: Suomen kansallinen sääntely

Sääntelytoimi	Voimaantulo / Soveltaminen	Lähde
Kivihiilen energiakäytön kieltö	Voimaan 1.5.2029	Laki kivihiilen energiakäytön kieltämisestä: https://www.finlex.fi/fi/lainsaada nto/2019/416?language=fin#sec_1_heading
Öljylämmityksestä luopumisen tavoite	Tavoitevuosi: 2030 (ei lainsäädännöllisesti sitova)	Valtioneuvoston periaatepäätös YM/2024/17: https://valtioneuvosto.fi/maatokset/paatokset/decisionId=1189
Nettonollateollisuuden asetuksen kansallinen täytäntöönpano	EU-asetus (EU) 2024/1735 tuli voimaan 29.6.2024. Kansallinen yhteyspisteviranomainen (Itä-Suomen AVI) nimettävä viimeistään 30.12.2024	Työ ja elinkeinoministeriö: https://tem.fi/eu-n-nettonollateknologia-asetus

Lue lisää / lähteet

- **EU:n ilmastopolitiikka (Euroopan neuvosto):**
<https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/climate-change/>
- **EU:n Green Deal – Vihreän kehityksen ohjelma (Euroopan komissio):**
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_fi
- **EU:n uusiutuvan energian direktiivi RED III (TEM):**
<https://tem.fi/-/uusiutuvan-energian-direktiivista-saavutettu-kunnianhimoinen-sopu-eu-n-trilogineuvottelussa>
- **Kivihiilen energiakäytön kieltö Suomessa (valtioneuvosto):**
<https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kivihiilen-energiakayton-vuonna-2029-kieltava-laki-voimaan-huhtikuun-alussa>
- **EU-taksonomia (Euroopan komissio):**
https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en
- **EU:n päästökauppa (EU ETS) – virallinen sivu:**
https://climate.ec.europa.eu/eu-action/carbon-markets/eu-emissions-trading-system-eu-ets_en

Mikromoduuli 5

Puhtaan siirtymän sääntely liikenteessä ja logistiikassa

Sisältö

1. Tausta: Liikenteen merkitys ja päästökehitys EU:ssa
2. Uusiutuvat polttoaineet: RED III & ReFuelEU Aviation
3. CO₂-päästönormit henkilö-, paketti- ja raskaalle liikenteelle
4. Päästökaupan laajennus (EU ETS 2)
5. Lataus- ja vetytankkaukset: AFIR-asetus
6. Digitaaliset ja kestävät logistiikkaketjut: DSLT & eFTI
7. Meriliikenteen sääntely: FuelEU Maritime
8. Sääntelyn vaikutukset ja liiketoimintamahdollisuudet
9. Yhteenvetotaulukot: sääntelytoimet, hyödyt ja aikataulut

Tausta

- Liikenne on EU:n kolmanneksi suurin kasvihuonekaasupäästöjen lähde
- Päästöt eivät ole vähentyneet 1990-luvulta, toisin kuin muilla aloilla
- Puhtaan siirtymän sääntely keskittyy nyt jyrkästi liikenteen energiankäytön, teknologian ja infrastruktuurin uudistamiseen
- Sääntelyn tavoitteena on mm. liikenteen päästöjen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä

Uusiutuvien polttoaineiden sääntely (RED III & ReFuelEU Aviation)

- RED III: liikenteessä uusiutuvan energian osuus kasvaa, tiukemmat tavoitteet
- ReFuelEU Aviation: lentopolttoaineen toimittajat ja lentoyhtiöt velvoitettu kasvattamaan kestävien lentopolttoaineiden käyttöä:
- 2025: 2 % kaikesta lentopolttoaineesta
- 2030: 6 %
- Lisäksi raportointivelvollisuus polttoaineseoksista
- Vaikuttaa kuljetusyrittäisiin, logistiikkaketjuihin ja tankkausinfrastruktuuriin

CO₂-päästönormit tieliikenteelle

- Henkilö- ja pakettiautot:
 - 2030: CO₂-päästöjen vähennys uusille henkilöautoille -55 %, pakettiautoille -50 % (verrattuna 2021)
 - 2035: Vain nollapäästöisiä uusia henkilö- ja pakettiautoja sallitaan markkinoille
 - Valmistajille sakkoja, jos tavoitteet eivät täyty
- Raskaat ajoneuvot:
 - 2030: CO₂-päästöjen vähennys -45 %
 - 2035: -65 %, 2040: -90 %
 - Kaupunkibussit: 2030 → 90 % nollapäästöisiä, 2035 → 100 %

Päästökauppa logistiikassa ja liikenteessä (EU ETS 2)

- Päästökauppa laajennetaan liikenteeseen ja rakennuksiin 2027 alkaen
- Polttoaineen toimittajat maksavat päästöistä, mutta kustannus siirtyy kuluttajille ja logistiikkaan
- Kannustaa energiatehokkuuteen, reittien optimointiin ja kaloustouudistuksiin

Polttoaineinfrastruktuurin kehittäminen (AFIR)

- Latauspisteet sähköautoille: vähintään 60 km välein TEN-T-verkolla
- Vetytankkausasemat: kaikissa suurimmissa kaupunkikeskitymissä vuoteen 2030 mennessä
- Maksamisen tulee olla helppoa ja yhtenäistä
- Vaikutus kuljetusoperaattoreihin, terminaaleihin ja julkisiin hankintoihin

Digitaaliset ja kestävät logistiikkaketjut (DSLIT & Fit for 55)

- EU edistää digitaalisten kuljetustietojen (eFTI) käyttöä ja hiilijalanjäljen seurantaa
- Rautatieliikenteen ja yhdistetyn liikenteen tukeminen verotuksella ja investoinneilla
- Pakollinen päästötietojen ilmoittaminen EU:n rajat ylittävissä kuljetuksissa tulossa

Meriliikenteen sääntely (FuelEU Maritime)

- Meriliikenteen päästörajoja kiristetään asteittain:
 - 2025: -2 %
 - 2030: -6 %
 - 2035: -14,5 %
 - 2040: -31 %
 - 2045: -62 %
 - 2050: -80 %
- Satamissa alusten on käytettävä maasähköä tai muuta päästötöntä energiaa laiturissa
- Vaikuttaa varustamoihin, laivayhtiöihin ja satamatoimijoihin

Hyödyt ja liiketoimintamahdollisuudet

- Kestävällä logistiikalla voi saada kilpailuetua B2B-markkinoilla ja julkisissa hankinnoissa
- Kaluston uusiutuminen, energiatehokkuus ja datan läpinäkyvyys nousevat arvoon
- EU:n ja kansallisten tukien avulla voidaan siirtyä teknologioihin ja prosesseihin, jotka tuottavat pitkän aikavälin säästöjä ja vastuullisuusetua
- Ennakoiva muutos voi tuoda myös brändihyötyjä ja houkutella asiakkaita

Yhteenvedotaulukko (1/2)

Säätelytoimi	Miten vaikuttaa	Hyödyt	Kohteet	Aikataulu	Lähde
RED III & ReFuelEU Aviation	Uusiutuvan energian osuus kasvaa, erityisesti lentoliikenteessä	Tukee biopolttoaineita, pienentää fossiiliriippuvuutta	Lentoyhtiöt, polttoainetoimittajat	2025 (2 %); 2030 (6 %)	consilium.europa.eu: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/10/09/refuel-eu-aviation-initiative-council-adopts-new-law-to-decarbonise-the-aviation-sector/
CO ₂ -normit autoille ja busseille	Tiukentaa uusien ajoneuvojen päästörajoja	Kiihdyttää sähköistymistä, laskee liikenteen päästöjä	Autonvalmistajat, kuljetusala	Henkilöautot 2030/2035; raskaat 2030/2040	consilium.europa.eu: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/05/13/heavy-duty-vehicles-council-signs-off-on-stricter-co2-emission-standards/
EU ETS 2	Päästökauppa laajenee polttoaineisiin	Kustannus ohjaa päästöttehokkaisiin valintoihin	Polttoaineen toimittajat, kuljetusyrietykset	2027 alkaen	ec.europa.eu https://climate.ec.europa.eu/eu-action/carbon-markets/eu-emissions-trading-system-eu-ets_en

Yhteenvetotaulukko (2/2)

Säätelytoimi	Miten vaikuttaa	Hyödyt	Kohteet	Aikataulu	Lähde
AFIR	Vaatimus kattavalle lataus- ja vetytankkausinfraalle	Mahdollistaa sähkö- ja vetykaluston laajemman käytön	Jäsenvaltiot, kuljetusoperaattorit	2025–2030 välitavoitteet	consilium.europa.eu : https://www.consilium.europa.eu/en/press-releases/2023/07/25/alternative-fuels-infrastructure-council-adopts-new-law-for-more-recharging-and-refuelling-stations-across-europe/
DSLT & eFTI (digilogistiikka)	Pakolliset päästötiedot ja digitaaliset kuljetusdokumentit	Parantaa tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä	Kuljetusala, logistiikkaketjut	vaiheittain 2025 alkaen	europa.eu: https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/digital-transport-and-logistics/digital-transport-and-logistics-forum-dtif_en
FuelEU Maritime	Vähentää merenkulun energian kasvihuonekaasuintensiiteettiä asteittain	Vähentää polttoainepäästöjä, edistää maasähkön käyttöä satamissa	Laivayhtiöt, satamat	2025–2050, asteittainen kiristyminen	consilium.europa.eu : https://www.consilium.europa.eu/en/press-releases/2023/07/25/fueleu-maritime-initiative-council-adopts-new-law-to-decarbonise-the-maritime-sector/

Mikromoduuli 6

Puhtaan siirtymän sääntely vähittäis- ja tukkukaupassa

Sisältö

1. Johdanto: puhtaan siirtymän merkitys vähittäis- ja tukkukaupalle
2. Kiertotaloussäätely ja ESPR-asetus
3. Digitaalinen tuotepassi
4. Korjauttamisoikeus (Right to Repair)
5. Kuluttajansuojaa koskevat vihreän siirtymän päivitykset
6. Hyödyt ja liiketoimintamahdollisuudet

Johdanto

- Vähittäis- ja tukkukauppa ei ole suurin päästöjen lähde – mutta sillä on keskeinen rooli kuluttajavalintojen ohjaajana.
- Sääntelyssä korostuvat tuotteiden läpinäkyvyys, kestävyys ja vastuullisuusmarkkinointi.
- Uudet vaatimukset vaikuttavat valikoimiin, asiakasviestintään, järjestelmiin ja huoltopalveluihin.
- Toimiala voi valjastaa sääntelyn kilpailueduksi ja kestäväksi liiketoiminnaksi.

Kiertotaloussäätely ja ESPR

- ESPR-asetus laajentaa ekosuunnittelun soveltamisalan lähes kaikkiin fyysisiin tuotteisiin (poikkeuksena mm. elintarvikkeet, lääkkeet, elävät organismit).
- Tuotteille voidaan jatkossa asettaa vaatimuksia mm. kestävydestä, korjattavuudesta ja kierrätettävyydestä.
- Kaupan näkökulmasta tämä vaikuttaa valikoimiin, tuotesaatavuuteen ja hankintakriteereihin.
- Tuoteryhmäkohtaiset vaatimukset määritellään erillisillä säädöksillä → on tärkeää seurata komission työohjelmaa.
- Ensimmäiset tuoteryhmät siirtyvät uuden säätelyn piiriin vuodesta 2025 alkaen.

Digitaalinen tuotepassi

- Digitaalinen tuotepassi (DPP) kokoaa tuotteen keskeiset ympäristö- ja elinkaaritiedot yhteen tietopakettiin.
- Sisältää mm. tuotteen koostumuksen, korjattavuuden, alkuperän ja vastuullisuustiedot.
- Vähittäis- ja tukkukaupalla on velvollisuus toimittaa nämä tiedot asiakkaille – sekä verkossa että kivijalassa.
- Vaikuttaa tiedonhallintaan, järjestelmiin ja viestintään → yrityksillä oltava valmiudet käsitellä tuotetietoa digitaalisesti.
- Käyttöönotto vaiheittain alkaen 2026, ensin elektroniikka ja tekstiilit, myöhemmin muut alat.

Korjauttamisoikeus (Right to Repair)

- Kuluttajille taataan oikeus saada tuotteet korjatuksi kohtuullisella hinnalla, myös takuuajan jälkeen.
- Valmistajien on tarjottava varaosia, huolto-ohjeita ja mahdollisuus korjaukseen useita vuosia tuotteen oston jälkeen.
- Kauppa voi olla velvollinen järjestämään tai ohjaamaan korjauspalveluita – tai tarjoamaan niitä itse.
- Vahvistaa uudenlaista asiakassuhdetta ja huoltoliiketoiminnan mahdollisuuksia.
- Direktiivi hyväksyttiin 2024 – kansallinen toimeenpano viimeistään 2026.

Vihreän markkinoinnin sääntely (“vihrepesukielto”)

- Uusi kuluttajansuojan direktiivipäivitys kieltää harhaanjohtavat ympäristöväittämät (esim. “hiilineutraali” ilman todisteita).
- Väittämien on perustuttava todennettuihin ja avoimiin menetelmiin.
- Yrityksen vastuulla on varmistaa, että markkinointi, verkkosivut ja pakkaukset ovat totuudenmukaisia.
- Vaikuttaa erityisesti kauppojen brändiviestintään, kampanjoihin ja tuote-esittelyihin.
- Voimaantulo Suomessa viimeistään 2026 mennessä.

Hyödyt ja liiketoimintamahdollisuudet

- **Luottamuksen rakentaminen ja uskottavuus:** Vaatimusten täyttäminen johdonmukaisesti ja läpinäkyvästi voi vahvistaa asiakasluottamusta ja tukea pitkäaikaista brändiarvoa.
- **Uudet palvelut:** Huoltopalvelut, varaosamyynti, tuotteen elinkaaripalvelut avaavat liiketoimintakanavia.
- **Tietojohtaminen:** Digitaalinen tuotepassi tuo arvokasta dataa asiakastarpeista ja vastuullisuusvaikutuksista.
- **Säätelyvalmius vähentää riskejä ja tukee jatkuvuutta:** Nopeasti sopeutuvat yritykset voivat välttää häiriöitä, sääntelysanktiot ja toiminnan keskeytyksiä.

Yhteenvetotaulukko

Säätelytoimi	Miten vaikuttaa	Hyödyt	Kohteet	Aikataulu	Lähde
ESPR-asetus (Proposal for a Regulation on Ecodesign for Sustainable Products)	Tuotteille uudet kestävyys- ja kierrätettävyysvaatimukset	Vastuullisen valikoiman kehittäminen, brändin vahvistus	Tuotevalikoima, hankinta, toimitusketjut	Hyväksytty 2024, soveltaminen 2025→	COM(2022) 142 final: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0142
Digitaalinen tuotepassi (osana ESPR-asetusta)	Velvollisuus välittää tuotetietoja digitaalisesti asiakkaille	Läpinäkyvyys, asiakasluottamus, dataperustainen liiketoiminta	Tuotetieto, myyntikanavat, järjestelmät	Ensimmäiset käyttöönotot 2026	COM(2022) 142 final – Liite II: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0142#PP2Contents
Korjausoikeus (Right to Repair) (Directive on common rules promoting the repair of goods)	Tuotteiden huollettavuus ja varaosien saatavuus pakollista	Huolto- ja lisäpalveluiden kehittäminen, asiakassuhteen syventyminen	Huoltopalvelut, logistiikka, asiakasviestintä	Direktiivi hyväksytty 2024, toimeenpano 2026 mennessä	COM(2023) 155 final: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0155
Vihreän markkinoinnin sääntely (Directive on empowering consumers for the green transition)	Ympäristöväittämät on pystyttävä todentamaan ja perustelevaan	Luottamus markkinointiin, selkeä ero vastuuttomiin kilpailijoihin	Viestintä, markkinointi, verkkokauppa	Direktiivi hyväksytty 2024, toimeenpano 2026 mennessä	COM(2022) 143 final: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0155

Lue lisää

- **EU:n ilmastopolitiikka (Euroopan neuvosto):** <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/climate-change/>
- **EU:n Green Deal – Vihreän kehityksen ohjelma (Euroopan komissio):**
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_fi
- **Fit for 55 -lainsäädäntöpaketti (Euroopan komissio):**
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal/fit-55-package_fi
- **Tuotteiden korjauttamisoikeus:** <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/right-to-repair-products/>
- **Ympäristöväittämät:**
<https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/green-claims-empowering-consumers-for-more-sustainable-choices/>
- **Ekosuunnitteluvaatimuksilla kestävämpiä tuotteita:**
<https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/ecodesign-requirements-for-more-sustainable-products/>
- **EU ja kiertotalous:** <https://www.consilium.europa.eu/fi/topics/circular-economy/>